

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ KNYGOS, PATEIKTOS PATRIOTŲ PREMIJŲ KONKURSUI

Barbora Radvilaitė

„Aukso žuvys“, 2012 m.

Knyga „Barbora Radvilaitė“ pristato Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovo Žygimanto Augusto ir vienos garsiausių Lietuvos moterų Barbaros Radvilaitės meilės istoriją. Specialiai vaikams parašytame, kurį parengė visa leidyklos redakcija, o konsultavo dr. Raimonda Ragiauskienė, tekste – daug įdomybių ne tik apie Žygimanto Augusto ir jo žmonos gražiosios Barbaros Radvilaitės gyvenimą, bet ir apie XVI a. LDK aukštuomenės kasdienybę. Knygos iliustracijų, kurias galima spalvinti, autorė – dailininkė Birutė Zokaitytė.

SELEMONAS PALTANAVIČIUS

Eime į gamtą! Pamatyk ir sužinok

„Alma litera“, 2012 m.

Žymus Lietuvos gamtininkas Selemonas Paltanavičius mažiesiems skaitytojams pristato naują knygėlę apie Lietuvos gamtą. Knygelę sudaro skyriai, skirti susipažinti su Lietuvos miško, upės, ežero, pelkės, jūros, kaimo ir miesto augalija bei gyvūnija. Autorius apžvelgia visa kas gyva: nuo glėžniausio augalėlio iki didžiausio medžio, nuo mažiausio vabaliuko iki didžiausio žvėries. O šioje įdomioje pažinimo kelionėje vaikus lydi piešti herojai – ežiukas Jonas ir boružytė Barbora. Jie atskleidžia įvairių įdomybių, pataria, kaip saugoti gamtą ar iš gamtos sukurtų gėrybių pasidaryti gražių darbelių. Knyga iliustruota puikiomis paties autoriaus nuotraukomis.

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS

Erelio sakmė

„Dominicus Lituanus“, 2012 m.

Romantiškoje Vytauto V. Landsbergio nuotykinėje apysakoje „Erelio sakmė“ aprašoma dviejų Lietuvos istorijos veikėjų - karaliaus Gedimino ir krivio Lizdeikos - draugystė nuo jų mažų dienų iki pat Gedimino žūties.

Į šį kūrinį įpinti ir tikri istoriniai dokumentai – Gedimino laiškų ištraukos bei popiežiaus pasiuntinių laišakai iš Lietuvos.

Knygoje kūrybiškai ir patraukliai pateikti istoriniai faktai, organiškai įpinti į herojų lūpas autentiški istoriniai dokumentai.

VAIDA MARIJA KNABIKAITĖ
Gulbės sparnu palytėtos

Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2012 m.

Jauna prozininkė Vaida Marija Knabikaitė parašė jau trečią romaną istorine tematika. Įsimintinas jos drąsus debiutas – romanas apie diktatorių Adolfą Hitlerį („Mėnesiena tamsiame lange“, LRS leidykla, 2005), netrukus sekė romanas antikos motyvais „Izidė ir Fortūna“. Naujausias romanas „Gulbės sparnu palytėtos“ – apie karalių Mindaugą ir jo žmonas Tautvilę, Mortą ir Daumantienę. Neeilinių asmenybių likimai, charakterių bruožai, išgyvenimai perteikiami su istorine tiesa ir psichologine motyvacija. Vaizduojamas karaliaus dvaras, tarpusavio santykiai, vestuvių, gimimo, laidotuvių scenos. Autorė romantiškai atskleidžia istoriją, pasiremmdama to meto papročiais, aukojimais, etnografiniais momentais ir, kas ypač svarbu, – gražia, kai kur archaizuota kalba.

Susiję straipsniai:

- [Karaliaus Mindaugo meilės kronikos](#)
- [V. M. Knabikaitė. „Gulbės sparnu palytėtos“](#)

SELEMONAS PALTANAVIČIUS
Kaip atgimsta gamta

„Baltų lankų“ leidyba, 2012 m.

Pavasarij pražysta gėlės, sužaliuoja medžiai, sugrįžta paukščiai, nubunda žvėrys. Atgimsta gamta. Tačiau pavasaris ne tik žydėjimo, bet ir po žiemos susikaupusių darbų metas – turime išvalyti šiukšles, pasodinti daržus... Garsus, vaikų ir suaugusiųjų mėgstamas gamtininkas Selemonas Paltanavičius šioje knygelėje atskleidžia daugelį atgimstančios gamtos paslapčių.

Nedidelės apimties, spalvingai iliustruotos lietuvių autorių knygelės, sudarančios seriją „Ką skaitai?“, specialiai sukurtos 7–11 metų vaikams. Jos padės ugdyti ir tobulinti pradinukų skaitymo įgūdžius, kaskart sudomins nauja aktualia tema. Tai antroji šios serijos knyga.

VILĖ VĖL

Kaip mes išgarsėjome

„Metodika“, 2012 m.

Populiari lietuvių autorė Vilė Vėl yra išleidusi dvi knygas suaugusiems ir dvi knygas vaikams. „Kaip mes išgarsėjome“ yra antroji rašytojos knyga jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams. Vilės Vėl apysaka „Parašyk man iš Afrikos“ 2003 m. yra išrinkta geriausia metų knyga vaikams ir paaugliams. „Kaip mes išgarsėjome“ įtraukta į 2012 m. knygos vaikams rinkimų penketuką. Tai leidžia neabejoti, kad autorės kūriniai yra aukšto meninio lygio, turi išliekamąją vertę. Vilės Vėl apsakymai atitinka ilgametę tradiciją turintį realistinį žanrą, jų kalba sklandi ir žaisminga, veikėjų charakteriai individualizuoti ir psichologiškai pagrįsti. Apsakymų veiksmas rutuliojamas gerai pažįstamoje aplinkoje – namie, mieste, mokykloje, kur akivaizdžiai išryškinamos asmens ir grupės santykių, suaugusiųjų ir vaikų ryšio problemos. Vaizduojama sociokultūrinė aplinka ir problematika lietuvių skaitytojams pažįstama ir suvokiama, yra artimesnė nei užsienio rašytojų kūrinuose vaizduojama. Rašytoja Vilė Vėl įtaigiai atskleidžia vaiko psichologiją, tėvų ir vaiko ryšio svarbą, parodo kalbos, namų ir Tėvynės reikšmę vaiko gyvenime. Didelę reikšmę turi apsakose vaizduojama mokytoja. Autorė atskleidžia tiek pagrindinę mokyklos paskirtį – ugdyti, tiek suaugusiojo vaidmens svarbą ir pavyzdinį profesionalumą.

Vilės Vėl knygą „Kaip mes išgarsėjome“ sudaro trys apsakymai. Apsakymų veikėjai vaikai gėrįsi savo šalimi, mokosi ją pažinti, išmokti kalbą ir istoriją. Autorė paliečia labai aktualias socialines problemas, ypač emigraciją. Apsakymuose vaizduojami vaikai, kurių tėvai yra emigravę, o juos palikę Lietuvoje. Tai nauja šiuolaikinės lietuvių literatūros vaikams tema. Veiksmas vyksta gerai pažįstamoje aplinkoje, kuria gėrimasi ir skatinama pamilti, – Vilniuje, Labarnoro girioje, kaime. Vilė Vėl tvirtina, kad, jei myli savo Tėvynę, turi joje kurti savo gyvenimą, puoselėti savo istoriją ir kalbą, kurioje telpa ne tik mūsų, bet ir mūsų protėvių pasaulio supratimas, vertybės, patirtis.

Šiuolaikiniame technologijų pasaulyje augantis vaikas atitolsta nuo aplinkos, o autorė savo kūriniais grindžia idėją, kad žmogus, jei nori būti laimingas, turi suvokti ir jausti, kur gyvena, mylėti ir puoselėti savo Tėvynę, stengtis jos labui.

Susiję straipsniai:

- [Vilės Vėl knygos „Kaip mes išgarsėjome“ pristatymas](#)
- [Rašytoja Vilė Vėl rašydama vaikams gręžiasi į socialines problemas](#)

GEDIMINAS KULIKAUSKAS, LINA KULIKAUSKIENĖ

Karalius Mindaugas

„Aukso žuvys“, 2012 m.

Liepos 6-oji vadinama Valstybės diena. Tą dieną buvo karūnuotas pirmasis Lietuvos karalius Mindaugas. Edukacinėje spalvinimo knygoje „Karalius Mindaugas“ vaikams autoriai Gediminas Kulikauskas ir Lina Kulikauskienė vaizdingai pasakoja apie tai, kaip nepabūgęs daugybės priešų pirmasis ir vienintelis Lietuvos karalius Mindaugas suvienijo Lietuvą ir sukūrė Lietuvos valstybę. Vaikai taip pat sužinos, kur karalius gyveno su šeima, kaip valdė ir kariavo mūšiuose. Spalvinamąsias iliustracijas piešė dailininkas Antanas Dubra.

DANGUOLĖ KANDROTIENĖ
Mano kelionių dienoraštis

„Terra Publika“, 2012 m.

Danguolės Kandrotienės knygoje vaikams „Mano kelionių dienoraštis“ vaikai kviečiami pažinti ir atrasti savo šalį keliaujant. „Negalima mylėti to, ko nepažįsti“ – teigia autorė.

Viena svarbiausių leidėjų užduočių, leidžiant pažintinio turinio knygas vaikams – pasirinkti tinkamą knygos formą ir kalbos stilių. Pasirinkta knygos forma – kelionių dienoraštis, kurį pildo pats skaitytojas, tam pritaikytas ir knygos formatas, įrišimas (metaline spirale, kad visiškai atsiverstų), popierius (storas ofsetinis).

Knyga „Mano kelionių dienoraštis“ yra interaktyvi: pažintinis tekstas yra papildytas užduotimis, kurias, rašydamas kelionių dienoraštį, atlieka ir sprendžia skaitytojas. Informacija pateikiama gyvai, šiuolaikiniam vaikui pritaikyta kalbėsena, ir papildoma iliustracijomis (žemėlapiais, piešiniais, žymiausių kultūros paveldo objektų nuotraukomis, patarimais, receptais). Knygoje veikia ir 2 linksmi personažai: smalsus ir linksmas Katinas bei išmintingas Žvirblis (dailininkė Jurgita Rancevienė).

Miško kariai

„Aukso žuvys“, 2012 m.

Knygoje „Miško kariai“ pristatomos Lietuvos partizanų kovos, kurios atskleidžiamos per mažo berniuko Jono šeimos istoriją. Vaikams pasakojama, kodėl kilo partizaninis pasipriešinimas, kokia buvo jo eiga ir kuo jis baigėsi, o dailininko Karolio Strautnieko sukurtos iliustracijos, kurias galima spalvinti, leidžia geriau įsijausti į to meto įvykius.

DALIA DILYTĖ
Pasakos apie Lietuvos istoriją

„Metodika“, 2012 m.

Knygos autorė Dalia Dilytė – mokslininkė, vertėja, dėstytoja, rašytoja. Gimė 1944 06 22 Anykščių raj. 1966 m. baigė Vilniaus universiteto klasikinės filologijos studijas. Ji yra žymi antikos tyrinėtoja, tačiau kartu nepamiršta ir savojo krašto. Norėdama supažindinti ikimokyklinio amžiaus vaikus su Lietuvos istorija, skatinti jų domėjimąsi ir dėmesį savam kraštui 2012 m. autorė parašė pasakų vaikams knygelę „Pasakos apie Lietuvos istoriją“.

Ją sudaro devynios pasakos, kuriose pasakojama apie svarbiausius Lietuvos istorijos asmenis ir įvykius. Tai pasakos apie kunigaikštį Mindaugą, apie Gediminą ir Vilnius įkūrimą, apie Lietuvos vardo kilmę, apie Kęstutį ir Birutę, apie himną. Knygelėje vaizdingai pasakojama apie Žalgirio mūšį, apie knygnešius, savanorius ir partizanus. Kiekviena pasaka iliustruota nuotaikinga iliustracija.

Susiję straipsniai:

- [Recenzija: Dalia Dilytė „Pasakos apie Lietuvos istoriją“](#)

SALOMĖJA BITLIERIŪTĖ, ALGIRDAS JAKUBČIONIS

Pilietiškumo pagrindai ir laisvės kovų istorija. Vadovėlis 9-10 klasei

„Šviesa“, 2012 m.

Parašyti šį vadovėlį paskatino visiškai nauja idėja. Jo tikslas – parodyti pilietinės visuomenės formavimąsi ir raidą Lietuvoje remiantis lietuvių tautos kovų dėl savo valstybingumo istorija. Kovos dėl savo valstybės, jos laisvės ir nepriklausomybės pateikiamos plačiame kontekste, pradedant priešinimuisi rusinimui, lietuviško rašto, tautinės valstybės siekiu XIX a. tautinio atgimimo laikotarpiu ir baigiant nepriklausomybės atkūrimu XX a. pradžioje. Vadovėlyje ypač akcentuojama piliečio pozicija rūpinantis savo šalies likimu, atliekant savo pilietines pareigas, tarp jų ir prievolę ginti Tėvynę. Naudojant istorinę chronologiją parodoma, kokiais būdais ir aplinkybėmis Lietuvos piliečiams teko ginti Lietuvos valstybingumą ir kaip juo dera rūpintis ir šiandienos piliečiams.

GEDIMINAS KULIKAUSKAS

Žalgirio mūšis

„Aukso žuvys“, 2012 m.

Knygoje „Žalgirio mūšis“ pristatoma pergalinga lietuvių kova per žemaičių bajoro Montvydo gyvenimo istoriją. Istoriko Gedimino Kulikausko vaikams parašytas tekstas pasakoja, kaip 1410 metais šauniųjų karvedžių Vytauto ir Jogailos vadovaujama Lietuvos ir Lenkijos kariuomenė sumušė Vokiečių ordino kariuomenę. Vaikai pamatys, kaip atrodė lietuvių karvedžiai, kryžiuočiai, vėliavos. Spalvinamasias iliustracijas piešė dailininkas Karolis Strautniekas.